

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร นั้นใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed-Method Research Design) เป็นการผสมผสานระหว่างงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๔ การวิเคราะห์และ สถิติที่ใช้ในการวิจัยข้อมูล

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากร ประชากรที่ใช้วิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พระภิกษุสามเณรที่ศึกษาในสำนักเรียนพระปริยัติธรรม กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๐๓ สำนักเรียน มีพระภิกษุสามเณรรวมจำนวน ๓,๔๘๑ รูป

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้จากกลุ่มประชากรโดยการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan)* จากการคำนวณ ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ $\pm 5\%$ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ ๓๕๑ ตัวอย่าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ทั้งหมดคือจำนวน ๓๕๑ รูป ดังปรากฏในตารางที่ ๓.๑

ที่	ชื่อ	กลุ่มตัวอย่าง
๑	สำนักเรียนวัดราชสิงขร	๗๕
๒	สำนักเรียนคณะเขตบางคอแหลม วัดเรืองยศสุทธาราม	๗๖
๓	สำนักเรียนวัดวัดยานนาวา	๒๐๐
รวม		๓๕๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

*อ้างอิงใน ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด), หน้า ๔๙.

๓.๒ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากเอกสาร หนังสือ ตำรา วารสาร เอกสารงานวิจัย สื่อสิ่งพิมพ์สารสนเทศอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

๑. ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ
๓. สร้างเครื่องมือ จากกรอบเนื้อหาในคำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย
๔. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๕. หาคความเที่ยงตรง (validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของรูปแบบสอบถามตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๕ ถึง ๑.๐ เมื่อมีบางข้อที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า ๐.๕ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จนได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of objective Congruence : IOC)

๖. หาคความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alphacoefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ความเชื่อมั่นที่ระดับ .๘๖๓

๗. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้ ๑. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน, ๒. ด้านการจัดการเรียนการสอน, ๓. ด้านสื่อการเรียนการสอน, ๔. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวทฤษฎีของลิเคิร์ท (Likert) ที่ ๕ ระดับ คือ

ระดับความคิดเห็น คำนำนักคะแนนของตัวเลือกตอบ

น้อยที่สุด กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๑ คะแนน

น้อย กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๒ คะแนน

ปานกลาง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๓ คะแนน

มาก กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๔ คะแนน

มากที่สุด กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๕ คะแนน

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-end questions) ในรายด้าน ๔ ด้าน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ผู้วิจัยได้ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเพื่อขอรับหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ไปยัง สำนักเรียนวัดราชสิงขร, สำนักเรียนคณะเขตบางคอแหลม วัดเรืองยศสุทธาราม, สำนักเรียนวัดยานนาวา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๒. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ร่วมมือ และแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการ สำนักเรียนวัดราชสิงขร, สำนักเรียนคณะเขตบางคอแหลม วัดเรืองยศสุทธาราม , สำนักเรียนวัดยานนาวาพร้อมทั้งอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนตามที่ระบุไว้

๓. ผู้วิจัยได้ไปติดต่อด้วยตนเองกับผู้อำนวยการสำนักเรียนพระปริยัติธรรมโดย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระภิกษุและสามเณร ที่ศึกษาในสำนักเรียนพระปริยัติธรรม นั้นเก็บข้อมูลโดยอาศัยแบบสอบถาม โดยอาศัยครูผู้สอนประจำเป็นผู้รวบรวม

๓.๔ การวิเคราะห์และ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

๑. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำ มาหาค่าความถี่(Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล ระดับทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม ในรายด้านทั้ง ๔ ด้าน นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินค่าระดับความคิดเห็นเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ หมายถึง พึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ หมายถึง พึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

๓. วิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม กรุงเทพมหานคร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์

๔. นำแบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีการวิเคราะห์และแจกแจงความถี่

๓.๔.๑ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

๑. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำ มาหาค่าความถี่(Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ในรายด้านทั้ง ๔ ด้าน นำมาหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)รวมทุกด้าน

๓. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การทดสอบค่าที (T – test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และ การทดสอบค่าเอฟ (F – test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheff) โดยกำหนดระดับสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕